

Influenta conceptului de Dumnezeu asupra muzicii sacre

Sigilda Graur (Bucuresti)

In adevar, stim din experienta ca muzica are o forta si o vigoare extraordinare de a misca si aprinde inimile oamenilor pentru a-L lauda si slavi pe Dumnezeu, cu un zel mai mare decat in lipsa ei. (Jean Calvin, The Geneva Psalter, 1543).

"Poate ca in nici un alt domeniu al activitatii umane nu suntem lasati atat de mult in subiectivism ca in arta, in special in spatiul muzicii. Ca este un limbaj, ca are reguli si principii riguroase, ca specialistii o pot diviza si subdiviza pe capitole, pe tematici, este adevarat...Insa tot atat de adevarate sunt pentru ascultator, pentru consumatorul de muzica si doua mici cuvintele utilizate drept concluzie in mod paradoxal, uneori chiar inainte de auditia propriu-zisa: imi place.. Sau nu-mi place, dupa caz. Subiectivism cat cuprinde.

Avem nevoie de un punct de sprijin impartial, obiectiv si spre ce altceva s-ar indrepta cineva decat spre Biblie? Insa vom cauta zadarnic in Scriptura niste linii calauzitoare in privinta muzicii. Nici chiar muzicologii, specialistii, nu stiu prea bine cum suna muzica biblica. Avem textele psalmilor, avem liste intregi de instrumente muzicale folosite in vechime, avem o multime de detalii administrative referitoare la cetele de leviti care cantau la Templu, dar nu avem nici o inregistrare live dintr-un concert pentru alauta, orchestra si cor barbatesc cu David conducand Filarmonia din Ierusalim...

Muzica este un mijloc de comunicare si un fenomen cultural. Iar noi traim intr-o cultura asaltata si influentata puternic de alte culturi. Crezurile noastre fundamentale si viziunari despre lume sunt exprimate intr-un cadru de modalitati de gandire, comunicare, relationare si comportament. Iar muzica apartine taramului influentei mijloacelor de comunicare sau a modurilor de canalizare a mesajului viziunii noastre despre lume.

Daca pornim de la premiza ca toti crestinii au o viziune crestina asupra lumii, decurge de la sine faptul ca putem discuta pur si simplu care din limbajele muzicale comunica cel mai bine o viziune crestina asupra lumii.

Cum anume afecteaza limbajul muzical mesajul propriu-zis, de vreme ce limbajul isi exprima propriul mesaj, fara cuvinte? Acest mesaj poate fi subiectiv, dar cat se poate de concret, la fel ca si cuvintele. Mesajul este in esenta acelasi, fie ca intelegem sau nu limba engleza, atunci cand vocea infioratoare a solistului de la AC/DC striga ca a facut pact cu diavolul. Sau in cazul prelucrarilor pieselor lui Bach pentru chitara, facute de catre A. Segovia - mesajul de echilibru, seninatate si frumusetate este inconfundabil.

Oamenilor le place sa creada ca muzica este amorală. Dar ce inseamna asta? Faptul ca muzica este neutra, ca nu are efect moral? Anticii greci nu erau de aceasta parere. Muzica are un efect puternic asupra laturii emotionale a personalitatii noastre, asupra inimii. Dar " inima este nespuse de inselatoare si deznadajduit de rea", (Ier. 17,9). Se lasa purtata antrenand totodata si irationalul. Iar in acest punct avem nevoie de disocieri si discernamant, nu de liste si indicii.

In cea mai mare parte, asa numita muzica internationala contemporana este dominata de limba engleza si de cultura americana. Oriunde calatoresti in lume, esti bombardat de

aceeasi muzica in acelasi ambalaj. Jazz, rock, rap, trash...tavalugul muzicii americane niveleaza constiintele si pregateste conformismul. (citata Dan.3,15).

Inima poate fi convinsa mai usor sa cedeze daca argumentele sunt si "pre muzica tocmite". Daca noi cei din sec. XX dorim sa ne umplem inimile cu emotii pozitive, sanatoase si autentice, atunci sa invatam a asculta muzica din perspectiva marii lupte dintre bine si rau, care va culmina in curand cu marea batalie finala. Sa fim atenti ca ceea ce ne gadila placut urechile sa nu ne adoarma definitiv si constiintele". ("Paradis cu inlocuitori", Ovidiu Radulescu, cap. "Muzica este aceea care canta, domnule...")

Pentru pervertirea constiintelor este suficient un singur pas, repetat de oridecate ori suntem ignoranti, prin neglijenta, indiferenta sau cu buna-stiinta. Cateva idei ale muzicienilor de azi si de ieri, selectate din A Dictionary of Musical Quotations, ne vor introduce intr-un nou capitol al acestei prezentari, si anume, felul in care educatia muzicala poate fi introdusa in unitatile de invatamant, perfectionata acolo unde exista deja in programa, tinand cont de modul crestin de a studia si a intelege muzica. Si biserica poate fi o scoala, unde se pot preda notiuni legate de istoria muzicii bisericesci, felul de inchinare prin muzica, etc.

Un psalm sau un imn isi atinge scopul atunci cand sufletul isi acorda vibratiile cu acest cantec (George Herbert, Adevaratul imn).

George Herbert spunea ca timpul petrecut in rugaciune si ascultand muzica bisericeasca, i-a inaltat sufletul; ca cerul pe pamant (Izaak Walton, Viata lui Herbert-1670).

Pasiunile operei sunt reci in comparatie cu cele nascute de muzica bisericeasca (J. Bonnet, Histoire de la Musique 1725).

Biserica stia si ce stia psalmistul: ca El lauda pe Dumnezeu. Muzica este capabila sa-L laude pe El mai mult decat o fac zidurile unei biserici si tot decorul ei; ea este ornamentul cel mai de pret al bisericii. (Igor Stravinsky, Conversation with Stravinsky, 1958).

Muzica este o forma de inchinare; muzica este un mod de a comunica cu altii si cu Dumnezeu; muzica este necesara pentru o dezvoltare personala echilibrata; muzica implica valori estetice, emotionale, intelectuale, morale, care trebuie insusite; Muzica cere profesorilor sa le spuna elevilor sau studentilor ca muzica ii influenteaza in luarea deciziilor, in identificarea si clarificarea valorilor, prin exemplul personal. Muzica include mai multe aptitudini: creativitatea, ascultarea, interceptarea, studiul istoriei.

Adventistii de ziua a saptea cred ca Dumnezeu a creat muzica drept un mijloc de a stimula dezvoltarea spirituala. Aprecierea si expresia muzicala ne ajuta sa intelegem mai bine credinta si adorarea care ne atrage spre El.

Muzica este importanta pentru dezvoltarea noastra educationala, prin capacitatea de a aduce echilibru in educatia noastra. Asta pentru ca ascultarea si interpretarea muzicii necesita sensibilitate morala si emotionala, efort intelectual si o experienta spirituala.

Muzica este valoroasa pentru ca interpretarea ei necesita creativitate. Prin aceasta noi exprimam sentimente, stari sufletesti, experiente, scopuri, stiluri, intelesuri si sintetizam aceste elemente muzicale intr-un mod creativ.

A crea muzica pentru altii implica o comunicare eficienta. Interpretarea si discutiile despre muzica atrag dupa sine abilitatea de a comunica altora si lui Dumnezeu o serie de idei si sentimente.

Muzica este importanta pentru dezvoltarea emotionala. Pe masura ce vom invata sa ne perfectionam, sa ne elevam emotiile si sa ni le controlam, vom descoperi armonia si calmul interior care sunt parte componenta a echilibrului personal.

Uneori muzica pare sa mearga dincolo de ratiune si sa comunice direct cu sentimentele. Este important ca educatia muzicala sa dezvolte o constientizare a acestor posibilitati a puterii ei de a influenta elevii spre rau sau bine.

Muzica este un dar de la Dumnezeu, rolul ei fiind acela de a ne innobila si a ne indrepta spre El.

Cateva obiective ale educatiei muzicale religioase.

-sa ofere posibilitatea tuturor elevilor de a invata muzica prin participarea la activitati muzicale la nivele compatibile cu nevoile si interesele lor de dezvoltare

sa inteleaga elementele muzicii: melodia, ritmul, stilul, etc.).

-sa dezvolte o intelegere a stilului muzical si a legaturilor sale cu cultura, perioada, compozitorul si traditiile muzicale

- sa inteleaga implicatiile de ordin spiritual, emotional, moral si social ale muzicii

sa puna la dispozitie o ierarhizare a valorilor crestine care il vor ajuta pe elev sa judece valorile muzicale sa-i dea fiecariu elev posibilitatea de a discerne calitatea si valoarea, sa faca aprecieri intelepte cu privire la valoare sa-i incurajeze pe elevi sa-si foloseasca talentele muzicale pentru a fi o binecuvantare pentru altii.

Exemple de intrebari : pe ce valoare morala se pune accentul in aceasta piesa muzicala? Ce anume din aceasta muzica isi trezeste emotiile cele mai intense? Ce a vrut compozitorul sa sugereze prin aceasta muzica?

Oare in alegerea unei anumite muzici, factorul decizional ultim este impresia subiectiva petrecuta in inima ascultatorului? Ce factori influenteaza omul atunci cand asculta o piesa muzicala?

Muzica este o parte a domeniului artistic, dar in egala masura, o forma unica de comunicare. Este necesara pornirea, in educatia muzicala, de la un fond muzical comun. Daca publicul nu intelege vocabularul de baza, va fi dificil de realizat un contact spiritual cu ajutorul muzicii.

Pentru muzicienii care isi lasa amprenta calitatii lor pe mujloacele perfectionate ale tehnicii de azi, de exemplu la inregistrarea unui compact disc, se ridica intrebari specifice: oare un muzician canta altfel live si altfel la inregistrari? Valorile muzicale ca prosperitatea si pasiunea interpretarii sunt adesea sacrificate pentru o perfectionista interpretare. Este importanta mentinerea unui echilibru sanatos. Tehnologia trebuie sa serveasca arta si nu invers.

Intorcandu-ne la domeniul religios, conducatorii spirituali s-au preocupat de influenta muzicii in cadrul serviciilor de inchinare. De la cele mai noi forme de inchinare ale muzicii contemporane si pana la un stil de a predica ce atinge inimile, bisericile au incercat nenumarate forme de a atrage si a retine membrii lor. Ap. Pavel da solutia in 1 Cor.9,20 - veniti in intampinarea nevoilor oamenilor, fara sa sacrificati principiile adevarului.

De-a lungul istoriei, muzica a reprezentat un mediu foarte permeabil in favoarea comunicarii, si pentru crestini si pentru non-crestini. (vezi Moise si copiii lui Israel dupa trecerea Marii Rosii, vezi David cu psalmii sai, Solomon, etc.)Dar intrebarea ramane pentru noi azi: poate muzica contemporana sa ajute la dezvoltarea membrilor unei biserici si la raspandirea mereu crescanda a mesajului acesteia? Robert L. Bast, specialist in evanghelizari si cresterea numarului de membrii in biserici spune: „*In ultimii ani, am vizitat un numar mare de biserici in care membrii sunt nascuti in perioada 1946-1964. Am gasit intre ei mai multe diferente decat m-am asteptat, dar am fost impresionat de lucrul pe care il aveau in comun. Ei toti abuzau de muzica contemporana*”. Bast argumenteaza ca acestia au fost foarte mult influentati de muzica cu ritm. Doar 6 la suta ascultau muzica clasica. Multi inlocuisera chiar si imnurile. Sintetizatoarele inlocuisera orgile. Tobele si chitarele aveau un cuvânt greu de spus in repertoriul lor.

Un alt grup de cercetatori condus de George Barna a ajuns la concluzia ca doar 21 la suta din adulti cauta o biserica ce ofera doar imnuri si muzica traditionala. 66 la suta doresc un amestec de muzica traditionala si contemporana. Doar 4 la suta gasesc in muzica contemporana un apel la sufletul omului.

Lee Stroebel in cartea sa „ In mintea lui Harry si Mary care n-au fost la biserica”, spune ca primul lucru pe care il simt cei ce cauta o biserica ce ii determina sa aleaga o anumita biserica este atractia fata de muzica. Pot apare initiative laudabile, in a gasi muzica contemporana bazata pe principii biblice, care sa o completeze pe cea veche. De asemenea, se poate aduce un numar de muzicieni care sa explice natura marilor imnuri si spiritul cantarilor biblice. Accentul trebuie sa fie asupra lui Hristos si printr-un cantec potrivit.

Ce inseamna cantec potrivit? In continuare va va fi pus la dispozitie un rezumat al celor mai recente cercetari ale lui Samuele Bacchiocchi, Ph.D. Profesor de teologie ,Andrews University, USA, cu privire la o scurta privire asupra conceptului de Dumnezeu in diferite perioade ale istoriei lumii, precum si felul in care acesta a influentat muzica de inchinare. In mod deosebit, domnia sa se axeaza pe influenta pe care azi o aduce rockul asa-zis crestin, in biserici, indiferent de denominatiune.

Controversa cu privire la folosirea muzicii rock in biserica nu este culturala, ci teologica. Lumea muzicii rock este antitetica si cu totul impotriva credintei crestine amenintand supravietuirea acesteia. Muzica rock nu este in principal un gen muzical, ci reprezentarea unei religii umaniste, si amenintarea pe care o exercita asupra religiei crestine se manifesta prin faptul ca ea indeparteaza centrarea credintei de la Dumnezeu catre sine insusi, minimalizand si chiar negand revelatia divina a religiei crestine. Folosirea muzicii rock in inchinarea crestina este periculoasa, pentru ca transforma serviciul de inchinare intr-o lume a fanteziei dominata de auto-satisfactie, de implinirea placerii personale, de acel sentiment de a te simti bine, ca fiind mai importante decat adorarea unui Dumnezeu sfânt.

Muzica rock este cel mai important fenomen cultural al celei de-a doua jumatați a sec. XX si singurul mare propagator al valorilor sociale, morale si religioase ale societatii noastre. Analistii sociali au ajuns la concluzia faptului ca muzica rock este fenomenul care a influentat si a format modul de gandire si stilul de viata al noii generatii. In cartea sa, Muzica rock, sociologul William Shafer descrie muzica rock drept „*unul din principalele dialecte in limbajul cultural...O cultura puternica s-a construit azi avand ca baza de*

comunicare si exprimare estetica muzica". El adauga faptul ca rockul a devenit o unealta pentru alterarea constiintelor. „ Este neindeiolic faptul ca muzica rock a ajuns azi cea mai populara forma de influentare a lumii noastre. Oamenii asculta aceasta muzica nu doar acasa, in masina personala, dar si in spatii publice: magazine, cluburi, baruri, locuri de recreatie, etc si mai ales, intr-un numar crescand de biserici." In 1976, doi sociologi de la Temple University, au dorit sa cerceteze impactul muzicii rock asupra studentilor. Au gasit cu usurinta 56 de entuziasti aparatori ai muzicii rock, dar atunci cand au incercat formarea unui grup de control, nu au putut gasi un esantion semnificativ de persoane carora sa le displaca muzica rock cu desavarsire.

In eseu sau, „Rock and roll, religie si prabusirea valorilor americane”, sociologul Charles Pressler, scria: „ Muzica rock and roll poate fi descrisa ca o adevarata revolutie in lumea noastra”. Aceasta revolutie are si anumite conotatii religioase. Sociologul Robert Pielke descrie faptul ca revolutia rock a inceput in anii 1950, ceea ce a creat o transformare semnificativa a culturii americane. William Shafer spune: „Rockul a actionat ca un catalizator, o forta care a unit idei si sentimente. El este un mijloc eficient de comunicare a emotiilor. Iar in asociere cu rockul de exemplu, este un cult al irationalului, o inchinare la cele firesti, la instincte necontrolate, o distrugere a tot ce este rational si logic; o forma periculoasa de anti – intelectualism.” La fel de strans legat de aceasta, este si un interes crescand in ocultism, magie, superstitie, gandiri exotice religioase, orice era impotriva curentului original al vestului. La fel de importanta era legatura cu subconstientul; aparitia culturii drogurilor care si-a dezvaluit mareata promisiune: de a descoperi omul dinauntru, cel al instinctelor, eliberat de restrictii, de limitari din cauza constiintei sale.

Acest lucru a declansat un conflict desfasurat intre valori diferite, care s-a extins si la bisericile crestine, unde s-a incercat adoptarea unor forme mai putin periculoase, curatate, sterilizate ale muzicii rock. De fapt introducerea muzicii rock a fost si devine in continuare un motiv pentru care biserica se divide in multe denominatiuni.

Atunci cand vorbim despre muzica rock crestina, termenul de crestin ar trebui sa fie pus sub semnul intrebarii, pentru ca am definit la inceput caracterul antagonist intre muzica rock si crestinism. Unii crestini considera muzica rock ca un compromis periculos cu lumea, in timp ce altii privesc la el ca la un agent salvator al evanghelizarilor de azi. Din pacate, discutiile pro si contra muzicii rock s-au desfasurat la un nivel superficial, in special printre cei care considera ca ca azi crestinii ar trebui sa respinga versiunea seculara a muzicii rock si sa o accepte pe cea crestina. De obicei, discutiile se centreaza pe ritm, pe versuri, pe impactul fiziologic si psihologic al muzicii rock, graifca materialelor prezentate si stilul de viata al artistilor rock. Parerea mea este ca si aceste aspecte sunt importante, dar mai intai, ar trebui sa intelegem fundamentul filozofic si teologic al muzicii rock. Activitatile umane sunt influentate de o anume conceptie asupra lumii si a vietii. Deci intelegerea lui Dumnezeu si a descoperirii Sale da sens si scop vietii noastre. Stilurile in continua schimbare ale muzicii noastre religioase reflecta de fapt o schimbare in lumea timpului nostru, asa cum este ea vazuta de compozitorii contemporani. O evaluare corecta a muzicii rock necesita o evaluare a bazei teologice care a dat nastere la aceasta muzica. Care sunt cateva din ideile fundamentale ale muzicii rock si de ce au fost ele acceptate de majoritatea lumii noastre?

O corecta intelegere a lumii rockului ne va arata daca acest tip de muzica poate fi sau nu spalata, curatata si sa devina astfel un bun transmitator al laudelor fata de Dumnezeu, vorbindu-ne despre sfintenia Sa, proclamand frumusetea evangheliei Sale.

Cercetarile pe care le-am facut au demonstrat faptul ca rockul implica si exprima o viziune umanist-panteista, avand radacinile in ideologiile africane si ale societatii umaniste seculare din vest. Acest fel de a concepe viata Il respinge fatis pe Dumnezeu si principiile Sale morale pe care le-a descoperit lumii noastre, promovand in schimb hedonismul, individualismul, materialismul, ateismul, drogurile, sexul, violenta,

ocultismul si alte forme de perversiune in relatiile interumane. Orice incercare de a transforma muzica rock intr-un mediu propice transmiterii valorilor si mesajului crestin, duce la prostitutia crestinismului si slabeste forta impactului sau in lume.

Conceptul de intelegere a lui Dumnezeu a influentat in mod semnificativ evolutia muzicii crestine. Mai intai, in epoca medievala, a existat conceptul de Dumnezeu dincolo de noi, apoi sec. XVI-lea aduce, prin reformatiune, conceptul de Dumnezeu pentru noi, urmand ca din sec. XVII-lea pana azi, sa fie in prim plan conceptul de Dumnezeu in noi. Astfel muzica a evoluat de la coralul gregorian, la coralul luteran si azi intalnind foarte des asazisul rock crestin.

Nu trebuie uitat faptul ca azi acest Dumnezeu in noi, duce la cautarea unei experiente imediate cu Dumnezeu prin stimulente ritmice si ale multitudinii decibelilor. De asemenea faptul ca orientarea panteist-imanenta a muzicii afro-indiene, a influentat stilul muzicii rock. Si nu in ultimul rand, ideile umaniste au influentat decisiv gandirea si filozofia vestului, in special in ultimile doua secole. Convergenta acestor trei concepte in prezent, a facilitat adoptarea muzicii rock, atat in lumea seculara cat si in cea crestin.

Aceste concluzii se bazeaza pe teza de doctorat a lui Wolfgang Stefani, intitulata „ Conceptul de Dumnezeu si stilurile muzicii sacre”, prezentata la Univ. Andrews, USA, in octombrie 1993, precum si lucrarea „Disciplinand misiunea crestin a muzicii”, a lui Calvin M. Johansson, profesor de muzica la Colegiul Evangel din Springfield, Missouri. Stefani stipuleaza faptul ca folosirea rockului crestin in biserica este in primul rand o probelma teologica si nu una de gust, pro sau contra, al muzicii rock. Cei care argumenteaza faptul ca folosirea rockului crestin in inchinare este doar o problema culturala, care tine de placerea estetica in favoarea acestei muzici, ignora faptul ca muzica bisericeasca exprima conceptele teologice, credinta acelei biserici. Atat stilul cat si continutul muzicii bisericesti reflecta intelegerea pe care o avem despre Dumnezeu si descoperirile Sale. Johansson descrie faptul ca evanghelizarea, invataturile crestine, inchinarea de azi s-au schimbat pe nesimtite, fiind alterate profund de catre conceptele umaniste, asa cum se vad ele in cautarea sinelui si nu a lui Dumnezeu. Cultura ce are astfel de baze inalta omul deasupra lui Dumnezeu.

Muzica folosita in inchinarea crestin reflecta intelegerea lui Dumnezeu si a revelatiei Sale prin Biblie. Problema este ca in descoperirea biblica a lui Dumnezeu este un paradox interesant. Pe de o parte, Dumnezeu este descoperit ca o fiinta transcendentă (vezi Isaia 57,15). Paul Hoon spune ca „ Inchinarea crestin se bazeaza pe un paradox: acela ca Dumnezeu este si om si Dumnezeu. Cand primul aspect este dus la extrema, Dumnezeu ajunge un fel de prieten foarte bun, un amic de plimbare, inchinarea ajunge o conversatie intima si placuta, fara reverenta impusa si facand apel la cele mai copilaresti aspecte ale personalitatii umane. Cand celalalt aspect este exagerat, inchinarea isi pierde aspectul sau concret si se transforma intr-un soi de exaltare mistica..

Stilurile de inchinare au pendulat de la o extrema la alta, tinand cont de conceptul predominant in epoca respectiva. Iar lectia istoriei este mentinerea unui echilibru intre conceptul imanent si transcendent al lui Dumnezeu, pentru a asigura o viata si o inchinare crestin sanatoasa.

Conceptul Dumnezeu dincolo de noi

Acest concept a fost predominant in primele secole ale crestinismului. Primii crestini respingeau cu vehementa orientarea imanenta divina, a religiilor pagane, unde zeii erau prezenti pruintre oameni si interactionau cu acestia. Era vorba in special de religiile mistere cu ritualuri orgiastice. Muzica juca un rol foarte important in cadrul acestor

ritualuri si exercita o atractie irezistibila fata de masele populare. Alfred Sendrey observa faptul ca „ un mare numar de muzicieni si dansatori straini au fost adusi in acest scop la Roma. Instrumentele si concertele lor s-au gasit din ce in ce mai des in spectacolele de la teatrele romane si de divertisment de la curte. Crestinii respingeau categoric extravaganta cultului pagan. Aparatorii muzicii rock argumenteaza faptul ca in trecut, primii crestini, foloseau muzica seculara in transmiterea mesajului crestin. Dar acest lucru nu este validat de respingerea clara a muzicii si a tuturor formelor de divertisment, care intrau in contradictie cu normele si principiile crestine. Un document din sec. II, o scrisoare scrisa de Octavius lui Minicius Felix, contine un dialog intre un pagan, Caecilius si un crestin, Octavius. Caecilius ii reproseaza lui Octavius lipsa lui de la evenimentele sociale ale epocii. Iar Octavius riposteaza prompt, spunand ca violenta si imoralitatea din astfel de spectacole sunt contrare cu virtutile crestine la care aderase. Primii crestini au supravietuit si au devenit o forta de temut in Imperiul roman, nu spaland formele pagane de divertisment, ca sa le foloseasca in transmiterea mesajului crestin, ci respingand spectacolele si valorile promovate se showurile de atunci, de starurile hollywoodiene ale timpului lor.

In Evul Mediu, recunoasterea si protectia acordata crestinilor in sec. IV nu a schimbat conceptul de Dumnezeu dincolo de noi.. Crestinii au adoptat formulele deja uzitate , cele artistice, de a inalta gloria monarhului, pentru a reprezenta conceptul de omnipotenta si transcendentia divin. Dezvoltarea stilului sacerdotal si sacramental L-a departat pe Dumnezeu de o experienta directa cu omul, astfel ca participarea maselor la inchinare a fost minima. De fapt, cantul era realizat doar de cler si nu de credinciosii din biserica. Membrii laici erau doar spectatori si nu participanti activi in serviciul de inchinare. Conceptul de Dumnezeu dincolo de noi era prezent in muzica bisericeasa prin faptul ca centrul mesajului ei era faptul ca *„Dumnezeu este Cel transcendent iar omul trebuie sa se inalte pana la El. Contemplarea era principala forma de a-L cunoaste pe Dumnezeu.”*(Stefani). *„Nu existau notiuni separate de secular si sacru. Arta, dramaturgia, muzica in special, toate nu aveau decat un unic scop: de a-L lauda pe Dumnezeu. Nimic nu era prea mult, nici un efort nu era prea mare pentru a-l da slava Creatorului. Totusi, muzica era plina de simboluri eclesiastice. Masura de trei era sfanta pentru ca simboliza Trinitatea divina. Intervalul de cvarta marita era evitat pentru ca disonanta sa era considerata diavolul in muzica. Pentru majoritatea muzicii sacre din Evul Mediu, exista doar omofonia cantului. Mai tarziu s-a introdus polifonia, o inovatie incredibila la vremea ei.”* Cei care argumenteaza ca in trecut biserica a folosit melodii seculare ca sursa de inspiratie pentru muzica sacra, ignora faptul ca *„Nu exista nici o diferenta intre sacru si profan pana in baroc. Desi patrunda de influente barbare, societatea medievala a ramas orientata spre Dumnezeu si spre biserica. Ei L-au perceput pe Dumnezeu ca pe o fiinta transcendentă, dincolo de noi; muzica bisericeasca reflecta dorinta lor de a-L onora pe Acest Nemarginit si Atotputernic conducator al universului si nu dorinta de a cauta satisfacerea placerii personale.”*(Johansson).

Dumnezeu pentru noi

Reforma protestanta a avut un rol esential in scurtarea drumului intre Dumnezeu si om. Dezvaluind lipsa suportului biblic de mijlocire a preotului si sfintilor, ea a pus accentul pe semintia de preoti a tuturor credinciosilor, care aveau acces direct la Dumnezeu. Reforma L-a descoperit pe Dumnezeu ca pe o Fiinta buna, blanda, pentru noi, alaturi de noi, mai mult decat deasupra noastra. Viziunea medievala alui Dumnezeu ca un judecator dur si intransigent, a fost inlocuita de cea a unui Dumnezeu iubitor, gata sa salveze pe toti cei care accepta impacarea adusa de sacrificiul rascumparator al Fiului Sau. Desi Dumnezeu ramanea mai departe deasupra noastra, accentul era pus pe Mantuitorul iubitor, pe Care Il puteai aborda direct si personal. Aceasta viziune a accesibilitatii divine a incurajat productia unei muzici specifice. Luther a avut un rol crucial in compunerea unei muzici

care sa exprime aceasta noua intelegere a lui Dumnezeu si a mantuirii promovand cantul cu intreaga comunitate in limba vorbita de aceasta. Contrar lui Luther, Calvin si Zwingli au cenzurat toate cuvintele care nu erau versete din Biblie, ingaduind ca doar Psalmii sa fie cantati in biserica.

In zilele lui Luther, oamenilor nu li se dadea voie sa cante in cadrul serviciului divin. Asa ca educatia muzicala a majoritatii era din cantecele culese de pe strada. Friedrich Blume spune: „ *Oamenilor obisnuiti sa cante doar in imprejurari seculare si nu in biserica, acum li se oferea posibilitatea de a canta in biserica.*”. Luther a dezvoltat un cant unic in biserica cunoscut drept coral, imprumutand anumite melodii bine alese, la care adauga versuri crestine. Aparatorii rockului il iau pe Luther drept exemplu pentru a-si justifica activitatea de aducere a rockului pe versuri crestine. Michael Tomlinson scria in revista *Ministry*: „ Eliminand radacinile seculare ale muzicii crestine, ar trebui sa spunem adio imnurilor lui Martin Luther imprumutate din cantecele populare germane”. Lilliane Doukhan, profesor de muzica bisericeasa la Univ. Andrews USA, scrie: „*Contrar lui Calvin, Luther nu a perceput sacrul si secularul ca ceva separat in societatea lui. In filozofia sa, elementele seculare puteau fi transformate printr-o noua viziune*”. Acest argument ca putem si noi face ca Luther, este incorect si nadekvat, pentru cel putin 5 motive. Mai intai, Luther a folosit ceea ce putea fi numita muzica clasica a zilelor lui si nu muzica senzuala, erotica de atunci. Din contra, el a avertizat cu privire al folosirea nuanțelor erotice ca fiind lucrarea diavolului menita sa corupa natura umana. Erau multe cantece de pahar in vremea sa, dar el s-a tinut departe de influenta lor. Al doilea motiv: din cele 37 de corale compuse de Luther, doar unul este un pur cantec popular german. 15 au fost compuse chiar de catre Luther, 13 au fost luate din imnurile latine sau din muzica folosita la serviciul divin, 2 sunt cantece ale pelerinilor, 4 deriva din cantece populare germane iar la 2 nu se cunoaste originea. Compozitorul preferat al lui Luther era Josquin de Pres, pe care el il considera cel mai competent compozitor al aceluia secol. Al treilea motiv: Luther a schimbat melodia si structura ritmica a cantececelor seculare, pentru a elimina orice influenta seculara. Luther a „deritmat muzica”, spune Robert Harrell in cartea sa, *Martin Luther, muzica si mesajul sau*. „*Luther a evitat melodiile dansante, a pastrat un ritm pregnant dar fara a aminti maselor de lumea seculara. Aceasta lucrare a fost atat de reusita, incat alti cercetatori ai muzicii luterane au fost incapabili sa detecteze radacinile seculare ale coralelor sale*”. Un al patrulea motiv este faptul ca Luther a folosit cuvintele Bibliei pentru a directiona mintea ascultatorilor catre Dumnezeu. El traia in veacul credintei, nu in cel al scepticismului, ca noi azi. Cultura lui Luther era influentata de valori si percepte religioase. Majoritatea universitatilor inclusiv cele artistice, erau controlate sau – si sponsorizate de catre biserica. Lumea seculara a lui Luther era inspirata de o mare religiozitate, in timp ce majoritatea muzicii rock de azi respinge sau dispretuieste credinta si valorile morale crestine. Si al cincilea motiv, Luther a aranjat muzica astfel ca tinerii sa fie atrasi de ea si indepartati de influentele lumesti.

Ca rezumat, asadar, folosirea de catre Luther a muzicii seculare a fost facuta nu spaland muzica lumeasca, carnala, din jur, cea care promova sexul, violenta, drogurile, dar prin alegerea celei mai bune muzici din cultura respectiva si transformand-o intr-o cale de raspandire a cuvintului lui Dumnezeu.

Dumnezeu langa / in noi

Aparitia acestui nou concept despre Dumnezeu a inceput odata cu sec. XVII si continua si azi. Aspectul imanent al unei experiente intime si imediate cu Dumnezeu a crescut exponential. Experienta personala intima cu Creatorul a devenit pecetea pietismului, metodismului, evanghelismului, revivalismului american, penticostalismului. Muzica rock urmeaza o orientare similara, oferind fanilor sai posibilitatea de a cunoaste experiente supranaturale. Stefani noteaza doua miscari paralele. „*Prima, Dumnezeu langa noi,*

include pietismul, metodismul, evanghelismul. A doua categorie, Dumnezeu in noi, include revivalismul american, pentecostalismul. Prima miscare cauta zilnic o relatie de cooperare cu Duhul Sfânt, in timp ce cea de-a doua pune accentul pe abandonarea in favoarea conducerii Duhului Sfânt. O caracteristica muzicala comuna a lor este adoptarea de imnuri derivate din arii din opere sau de concert. Muzica bisericeasca devine orientata spre sine, emotionala, sentimentala si facand apel la simturi. Apare in prim plan miscarea carismatica. Telul muzicii insotitoare era de a determina pe oameni sa experimenteze o intalnire extatica cu Dumnezeu la nivel emotional."Un bun exemplu de orientare spre sine in muzica este miscarea gospel din sec. XIX, despre care Calvin Johanssen spune: „ ...aceasta a dat un nou sens conceptului de interes religios orientat spre sine. Titlurile cantezelor, care cauta referiri la propria persoana (Un pacatos ca mine, Vor fi stele in coroana mea?), sunt tipice centrarii spre sine. Muzica crestina rock de azi foloseste cu mult mai multe cuvinte ca „Eu”, „mine”, decat Dumnzeeu sau Hristos. Chiar si recentul inobilat cu titlul de „ sir”, Elton John, autorul binecunoscutului cantec „ Candle in the wind”, nu ezita sa aduca solutii interesante la plictiseala sa: „M-am plictisit sa fac parte din omenire; ma apropii de 44 de ani si le ofer tuturor inca un zambet. Da, cred ca ma voi omori, realizand un mic suicid”. O solutie care nu surprinde, avand in vedere ce se intampla cand eul ia locul lui Dumnezeu in viata unei persoane”.

Exista in textele formatiilor crestine de rock imprumutate si in biserica concepte cum ar fi tipetele celor torturati in focul vesnic, ceatrarea pe dilemele umane, fara sa apeleze la provizia divina de a salva orice fiinta umana. Charlie Peacock, un artist creator de muzica rock contemporana crestina , scrie in cartea sa, La rascruce, ca o privire in interiorul muzicii crestine contemporane de ieri, azi si din viitor, demonstreaza faptul ca s-a produs o trecere a centrarii de la Dumnezeu la sine , parte datorata influentei carismatice. El scrie: „ Dand o importanta lucrarii si darurilor Duhului Sfânt, in special profetiile instantanee, la fel ca si vorbirea brusca in limbi, accentul pleaca de la gandire, constienta la simtire, etalon cu care majoritatea crestinilor isi masoara azi experienta cu Dumnezeu, mai mult decat prin cuvantul lui Dumnzeeu...Pentru multi crestini, experientele carismatice eclipeaza din ce in ce nevoia de a invata din Cuvantul lui Dumnezeu”.

Muzica pentecostala a sec. XIX timpuriu era caracterizata de batai din palme, din picioare, dansuri in spirit. Acest mod de cant in biserica era insotit de chitare, ritm sustinut si intens al tamburinelor si a tobelor, percutia formatiilor nou-convertite. Repetarea corurilor, cu accente dramatice si mimari exaltate in timpul interpretarii, generau emotii si excitare si nu o intelegere constienta, rationala. George Pullen Jackson, specialist in imnologia nord-americana, spune ca astfel de manifestari ce vorbeau simurilor si nu ratiunii, erau des intalnite in aproape toate bisericile, nu doar in cea pentecostala(ex. Biserica lui Dumnezeu, Biserica Adventa, etc.).Stephen Haskell, un pastor adventist, scria Ellenei White, scriitoare inspirata de la Dumnezeu si binecunoscuta in cercurile crestine, ca „Niciodata nu am vazut o confuzie mai mare in viata mea. Nu intelegi un cuvânt, nu disting un sunet din acea harmalaie. Am mai vazut scene de fanatism, dar niciuna de acest gen”.

Intalnirile religioase de acest tip erau animate de muzica instrumentala puternic ritmata care urma sa creeze experimentarea unei anume experiente fizice pe care puterea transformatoare divina o exercita asupra lor. Ellen White a luat o pozitie hotarata impotriva acestui lucru: „...Duhul Sfânt nu Se descopera niciodata prin astfel de metode...O avalansa de zgomote nu face decat sa socheze simturile si sa perverteasca mesajul pur, simplu, inobilator si inaltator al evangheliei...Aceste lucruri care au fost acum se vor petrece si in viitor”. *“Muzica bisericeasca moderna este astfel gandita incat multimea credinciosilor nu intelege nici un cuvânt.”* (Desiderius Erasmus, in sec. XVI timpuriu, citat de Lee, in Muzica popoarelor, 1970). A Dictionary of Musical Quotations

Si asta se intampla si azi. In prezent, din ce in ce mai multe biserici protestante si neoprotestante primesc muzica ritmata si mult sincopata in biserici. De la Dumnezeu la eu. Folosirea muzicii in biserica pentru a induce o inaltare spirituala deosebita, nu este

decat o manifestare moderna a conceptului imanent „ Dumnezeu in noi”. Nu am dorit decat sa fie reliefat un fir calauzitor al cauzelor evolutiei muzicii bisericesti, de la cantul gregorian, la coralul luteran, de la care s-au inspirat Bach, Beethoven, Bartholdy(vezi Oratoriul Paulus si Simfonia a 5-a, Reformatiunea), Wagner, etc.

Anterior am definit ca radacini ale muzicii rock orientarea panteist-imanenta afro-indiana muzicala. La aceasta se adauga orientarea spre sine si spre aceasta lume a culturii noastre umaniste. Impreuna cu conceptul Dumnezeu in noi, ce caracterizeaza pe majoritatea crestinilor de azi, putem gasi in convergenta acestor factori, motive suficiente pentru ca muzica rock sa fie atat de dorita si acceptata de majoritatea celor de azi. Asta pentru ca ei gasesc in ea acel mediu propice exprimarii si experimentarii filozofia panteist-imanenta. Fiecare grup experimenteaza, prin intermediul muzicii rock, fiecare in felul sau, contactul cu ceva mai mare decat ei.

Inainte de 1740 putini afro-americani au fost convertiti la crestinism in America de Nord. Situatiia s-a schimbat radical odata cu aparitia intalnirilor in corturi, campmeetings, din sec, XVIII. O parte din mijloacele folosite de miscarea revivalista protestanta de atunci, erau similare cu alte forme de inchinare din religia africana: strigate, credinciosii care se ridica de pe scaunele lor in timpul serviciului divin, tipand, urland, apucati de convulsii, lesin, vorbiri in limbi, dansand. Muzica era folosita in crearea acestei atmosfere speciale. Afro-americani au raspuns acestei miscari similare cu orientarea lor culturala.

In analiza sa scrutatoare a muzicii rock, cartea „Triumful vulgaritatii: muzica rock in oglinda romantismului”, Oxford University Press, Robert Pattison nota: „ Este greu de crezut ca cea mai prospera civilizatie din lume, cu o putere mereu crescanda, si-ar fi lasat muzica populara sa fie influentata de o minoritate africana.” Si totusi asta s-a intamplat. Raspunsul se afla in influenta umanismului asupra societatii vestice, un moment ideologic care impartaseste o conceptie panteista in filozofie, exprimata in muzica rock.

Despre umanism, doar cateva cuvinte. El s-a dezvoltat in sec. XVII, odata cu aparitia Renasterii si creste de atunci pana in zilele noastre. El promoveaza auto-determinarea, auto-centrismul, propria placere, propria importanta. Umanismul a dat nastere la iluminism si romantism. Artele, cuprinzand bineinteles si muzica, au fost chemate sa slujeasca aceasta noua orientare care a devenit permeabila panteismului. Muzica rock, dupa Pattison, este ritualul culturii panteiste a timpului nostru, un mijloc ce se crede a ne putea apropia de infinit.

Rockmania se manifesta tehnic vorbind, ca un fel de posedare de aceasta experienta. Regularitatea ritmului este exacerbata de folosirea basului si a percutiei. Volumul prea mare creaza un raspuns psihologic de miscare necontrolata. Capacitatea muzicii rock de a crea un efect hipnotic ii atrage pe acei crestini care cauta o experienta fulminanta cu Dumnezeu.

In concluzie, patru puncte importante se pot desprinde din aceasta succinta prezentare istorica:

1.Producerea muzicii bisericesti a fost in mare masura influentata de intelegerea lui Dumnezeu(Dumnezeu dincolo de noi, langa noi si pentru noi, in noi, respectiv cantul gregorian, coralul lutheran si rockul crestin de azi)

2.Astazi are loc o convergenta de concepte, care cresc permeabilitatea muzicii rock in toate mediile (conceptul imanent-Dumnezeu in noi, conceptul panteist-umanist al lui Dumnezeu identificat cu toate procesele naturii, centrarea panteist-imanenta a muzicii rock, cu efectele ei hipnotice)

3. Muzica rock este o amenintare subtila fata de credinta crestina, schimbând centrul de greutate al acesteia, adica Dumnezeu, pe sine, subminand pretentiile crestine la revelatie divina

4. Lumea muzicii rock este antagonica cu credinta crestina. Folosirea muzicii rock in inchinare este periculoasa pentru ca ea transforma serviciile de inchinare intr-o lume fantastica, in care autosatisfacerea, placerile personale, devin mai importante decat adorarea Dumnezeului cel Sfânt.

Degradarea muzicii face parte din sinistrul cortegiu al semnelor sfarsitului. Daca pe timpul lui Amos, cu 750 de ani inaintea nasterii Domnului Isus, muzica era o plaga nationala, astazi muzica proasta, muzica nemuzica, se arata ca o plaga planetara care taraste lumea in aiureala ei cea de pe urma.

Una din marile poveri ale timpului lui Amos era muzica degradata si degradanta a timpului sau. El demasca academismul rafinat pana la inconsistenta si devenit desertaciune a zilelor lui si mai ales a zilelor noastre. El nu face demonstratii tehnice, nu tine un curs de pedagogie muzicala, ci striga, vazand o situatie si se jeleste de urmarile ei.

Starea de aiurare in sunetul ei este aiurarea constiintei si constientei. Omul nu mai este in stare sa judece, sa ia o hotarare, nu mai stie ce face, este o victima. Creierul este devastat de posibilitatile lui, motivatia si coordonarea sunt scoase din functie. Muzica proasta este un drog si mai puternic decat cocaina si actionand mai subtil, face mai multe victime. Am vazut spitale de dezintoxicare. Cu miiile. Asteptand lung si greu iesirea din aiurare. Am vazut stadioane in delir, sute de mii iesiti din minti la sunetele alautelor moderne si cantecele davizilor de azi. Impresarii lui sunt primiti cu plecaciuni si daruri in marile oficii, spectacole de aiurare se desfasoara sub sceptra juridic si sub protectia fortei oficiale. Acest lucru se intampla chiar si in Romania, tara doinelor linistitoare de inima, tara buciurilor infioratoare de suflet, tara clopotelor cutremuratoare de spirit. Epidemia de muzica proasta se intinde. Este u furtuna, un vuiet care tunde sa devina fara remediu.

O analiza istorica a muzicii pe timpul lui Amos, ne fa sa credem ca era diferenta intre sunetul alautei de la palat si sunetul alautei de la templu. Levitii se opuneau degradarii muzicii. In lumea noastra, muzica proasta a facut o spartura mare in randul levitilor pusi sa conserve valorile sunetului si a navalit in templu, in sinagogi, biserici, adunari. Cuvinte de care te cutremuri rostindu-le: Isus, iubire, calvar, cruce, aleluia, sunt cantate in asa hal chiar in locurile de inchinare, incat ne intrebam cum de mai rabda Dumnezeu aceasta aiurare profanatoare de cele sfinte. Punctul de sacrilegiu este ca aceasta aiurare este numita „lucrarea Duhului Sfânt”.

Muzica este consubstantiala naturii noastre. Prin creatiune noi am fost facuti sa cantam si sa ascultam. Ce cantam? Ce ascultam? Cum suna alauta inimii tale? Prin cunoasterea Mantuitorului am invatat cantecul iubirii Lui din durerea Lui. Cantecul spinilor din coroana Lui, sunetele piroanelor din mainile si picioarele Sale, sunetul alautei „Tata, iarta-i, caci nu stiu ce fac”, Ceea ce canti si asculti tu sta langa toate acestea? .”(Benone Burtescu, ‘Viitorul se grabeste’).